500 Informes Mensuals

Amb aquest *Informe Mensual* (IM) celebrem els 500 números des del naixement de la publicació al gener de 1980. Han transcorregut 45 anys i cinc mesos, durant els quals s'han publicat 11 números per any (només parem a l'agost) amb un mateix objectiu des del començament: acostar d'una forma didàctica al lector la realitat econòmica de cada moment, tant la part més conjuntural com aquells temes de fons de tipus més estructural.

En certa manera, l'IM va fer seves les paraules del professor Enrique Fuentes Quintana en una conferència del novembre de 1979: «Un ciutadà demòcrata responsable és aquell que sap triar sobre la base d'una informació encertada, i el meu propòsit, per tant, serà simplement tractar d'informar els qui m'escolten sobre quines són les coordenades de la crisi econòmica perquè cadascú prengui les decisions que el seu lliure sentit de la responsabilitat i de la llibertat li aconselli». Ens agrada pensar que l'IM posa el seu granet de sorra perquè es prenguin les millors decisions.

Han estat 500 números durant un període en què s'han produït grans esdeveniments econòmics i enormes canvis. L'IM ha estat testimoni de l'entrada d'Espanya a la Comunitat Econòmica Europea, de la creació de l'euro, de la bombolla immobiliària i de les conseqüències de la seva punxada, de la Gran Recessió després de la fallida de Lehman Brothers, de la crisi del deute sobirà europeu, de la COVID-19, del xoc energètic provocat per la invasió d'Ucraïna i, ara mateix, de la crisi aranzelària generada per l'Administració Trump. No ens han faltat, ni ens falten, grans temes. Durant aquest temps, la població espanyola ha crescut el 30%; l'ocupació, el 76%; el PIB en termes reals, el 160% (el 2,2% de mitjana anual), i l'IPC s'ha multiplicat per sis. Afortunadament, la inflació ha deixat de ser un problema crònic de l'economia espanyola. Desafortunadament, la productivitat continua sent un desafiament pendent.

També ha canviat molt la forma com treballem per preparar l'IM. Fa 45 anys, els economistes del Servei d'Estudis de "la Caixa" rebien la informació econòmica dels organismes oficials per correu postal, o per fax en el millor dels casos, informació que arribava amb molt de desfasament temporal, però que s'analitzava amb el màxim rigor i amb les eines disponibles llavors. Avui dia, l'INE publica a internet la seva primera estimació del PIB amb prou feines quatre setmanes després del tancament d'un trimestre. I, a més de les dades oficials, podem utilitzar les dades internes, anonimitzades, per tractar d'entendre en temps gairebé real què està succeint en la nostra economia. Internet, el *big data* i altres avanços ens han permès millorar enormement la productivitat. És un bon exemple per il·lustrar que les millores tecnològiques no necessàriament comporten la destrucció d'ocupació. Si estiguéssim fent el mateix que els nostres col·legues de 1980, podríem ser molts menys a l'equip, però la millora de la productivitat ha permès expandir les anàlisis i les tasques a les quals ens dediquem.

En complim 500 i en volem complir 500 més. En aquests propers 500 números, ens agradaria poder explicar que, al final, el xoc de Trump sobre el comerç internacional no va ser tan greu com podia haver estat; que la UE es va prendre seriosament els informes de Draghi i de Letta i va fer canvis que van impulsar un mercat veritablement únic i la seva competitivitat; que la productivitat de l'economia espanyola es va acabar enlairant després d'una sèrie de reformes que van enfortir el capital humà, van promoure el creixement de la dimensió mitjana de les empreses i van millorar l'eficiència i l'eficàcia de les Administracions públiques; que Espanya va ser capaç de construir prou habitatges per facilitar-ne l'accés a tots els segments de la població; que vam saber gestionar a temps l'enorme desafiament que representa el descens de la natalitat i l'increment de la longevitat; que la lluita contra el canvi climàtic va aconseguir evitar els pitjors escenaris, i que la intel·ligència artificial va contribuir a una millora del benestar general sense que tingués els efectes que alguns temien sobre la desigualtat. Segurament, no es compliran tots aquests desitjos, però el que sí que podem prometre és que intentarem continuar tractant tots aquests temes amb el màxim rigor.

Finalment, diversos agraïments són pertinents. A tots els equips que, a CaixaBank o a "la Caixa", han contribuït a aquests 500 IM. A totes les persones de la nostra entitat que, al llarg de la història, han confiat en el Servei d'Estudis i han impulsat les nostres publicacions externes. I, per descomptat, als nostres lectors, per la seva fidelitat i per la seva exigència, que ens ajuden a ser millors. A tots, moltes gràcies.

I, ara, l'objectiu és fer-ne 500 més.

Enric Fernández
Maig del 2025